Lynnford Beachy

FORMULAREA DOCTRINEI TRINITĂȚII

DEJ, 2002

Lynnford Beachy

© Copyright 2002 DSG Press

Tehnoredactare computerizată & coperta:

Dani Gujan

Traducere din limba engleză:

Vlad Ardeiaş

ISBN 973 – 85969 – 4 – 7

DSG PRESS

C.P. 64, O.P. 1
405200 DEJ, Jud. Cluj

e-mail: ed_press@yahoo.com

Cuprins:

Formularea Doctrinei Trinității	5
În ce a constat controversa?	6
Răspândirea controversei	8
Conciliul de la Nicaea	8
Un crez introdus de Eusebiu	10
Partida lui Arius acceptă crezul	12
Partida lui Alexandru încearcă să adauge la crez	13
Schimbări ulterioare ale crezului	15
Acceptarea noului crez	18
O încercare de a ascunde istoria	20
Evenimentele care au urmat Conciliului de la Nicaea	21
Noi împărați se ridică	23
Conciliul de la Rimini	25
Doctrina Ariană devine tradițională	27
Doctrina Trinității restabilită	27
Conciliul de la Constantinopol	29
Doctrina Centrală a Credinței Catolice	31
Mărturii ale scriitorilor timpurii ai bisericii	32

Comentariile autorului le veți găsi tipărite cu acest font.

Citatele le veți găsi tipărite cu acest font.

Crezurile le veți găsi tipărite cu acest font.

(n.t.)

Formularea Doctrinei Trinității

Doctrina Trinității nu a făcut din totdeauna parte din învățăturile creştine. De fapt, această doctrină nu a fost oficial declarată până în secolul al patrulea. Este foarte interesant de cercetat istoria acestei doctrine. Această broşură este concepută pentru a arăta cum a debutat discuția despre această doctrină, evenimentele care au condus la fiinţarea unui conciliu în vederea discutării ei, şi felul în care a fost în final acceptată.

Mare parte din istoria pe care sunteți pe cale de a o afla, este culeasă din cartea intitulată „Cele Două Republici", scrisă de A.T.Jones şi publicată în 1891 de „The Review and Herald Publishing Company, Battle Creek, Michigan". Dacă nu sunt altfel notate, toate citatele din această broşură sunt luate din această carte. Va fi oferit şi numărul paginilor pentru trimiteri. Toate comentariile mele vor fi tipărite cu un alt font.

În primul rând, să aruncăm o privire asupra modului în care a debutat această controversă. Disputa este deseori numită „controversa Ariană". Vom începe derularea istoriei printr-un incident care s-a petrecut în oraşul Alexandria în prima parte a secolului al patrulea.

„Un anume Alexandru era episcopul Alexandriei. Arius era prezbiterul parohiei unei biserici din acelaşi oraş. Alexandru a încercat să explice ‚unitatea Sfintei Trinități.' Arius nu era de acord cu punctele de vedere exprimate de Alexandru. A fost convocat un fel de sinod al prezbiterilor din oraş, iar chestiunea a fost discutată. Ambele părți au pretins victoria, iar controversa s-a răspândit. Apoi Alexandru a convocat un conciliu de o sută de episcopi, din care majoritatea susțineau punctul său de vedere. Pe această bază lui Arius i s-a ordonat să-şi abandoneze opiniile, şi să le adopte pe ale lui Alexandru. Arius a refuzat, iar Alexandru l-a excomunicat împreună cu toți cei care îi împărtăşeau opinia, din care făceau parte un număr considerabil de episcopi şi alți preoți, şi mulți din popor." (pag.332)

După cum puteți observa, nu a fost o controversă de mici proporții.

În ce a constat controversa?

„Prin urmare, problema disputată era dacă Fiul lui Dumnezeu este din aceeaşi substanță, sau numai dintr-o substanță asemănătoare cu cea a Tatălui. Discuția se purta în greacă, şi fiind exprimată în greacă, toată problema s-a redus la o singură literă. Cuvântul care exprima crezul lui Alexandru este *Homoousion*. Cuvântul care exprima crezul lui Arius este *Homoiousion*. Unul dintre cuvinte avea doi ‚i', iar celălalt nu avea decât unu; dar nici una dintre părți nu a putut să afle de ce ar fi trebuit sau nu ca acel cuvânt să aibă acel ‚i' în plus. Chiar Atanasius însuşi, care l-a urmat pe Alexandru ca episcop al Alexandriei, şi care l-a depăşit din toate punctele de vedere, a mărturisit în mod sincer că de fiecare dată când îşi forța înțelegerea pentru a medita asupra divinității Logosului, eforturile sale anevoioase şi inutile se învârteau în cerc; cu cât se gândea mai mult, cu atât mai puțin înțelegea; şi cu cât scria mai mult, cu atât mai incapabil era de a-şi exprima gândurile.' – *Gibbon ‚Declinul şi Căderea', cap.V, par.i.*" (pag.334)

Este foarte interesant de notat că principalul autor al opiniilor lui Alexandru nici măcar nu a înțeles lucrurile pentru care lupta foarte mult ca ceilalți să le accepte. Poate fi de mirat cum de erau aşa de mulți oameni atât de şovăielnici în a accepta aceste opinii noi despre Dumnezeu?

Să vedem cum au fost impuse opiniile lui Alexandru.

„Alexandru a declarat: ‚Fiul este constant şi neschimbător, pe deplin satisfăcător şi perfect, asemenea Tatălui, **diferind numai în acest singur aspect, şi anume că Tatăl nu este născut.** El este imaginea fidelă a Tatălui. **Totul se găseşte în imaginea care există în arhitipul** [originalul] **Său; şi aceasta a înălțat Domnul nostru când a spus: ‚Tatăl Meu este mai mare decât Mine.' Şi, în consecință, noi credem că Fiul Îşi are originea în Tatăl;** căci El este reflectarea slavei Tatălui, şi forma substanței Sale. Dar nimeni să nu fie condus de la aceasta la presupunerea că Fiul nu este născut, după cum se crede de unii care sunt slabi în putere intelectuală; căci a

spune că El a existat, că El a fost din totdeauna, că El a existat înaintea tuturor veacurilor, nu înseamnă a spune că El nu este născut.'" (pag.333)

În opinia lui Alexandru, singura diferență dintre Tatăl şi Fiul este că Fiul a fost născut. Explicând cum a fost Fiul născut, Alexandru Îl citează pe Isus când a spus că Îşi are originea în Tatăl. Şi totuşi, la final, Alexandru afirmă referitor la Fiul, „că El a fost din totdeauna." El se lupta ca, cumva să împace ideea Fiului născut cu noua idee că El a existat din totdeauna. Vom examina această idee nouă mai târziu.

Să vedem ce învăța Arius.

„Arius a spus: ‚Noi spunem şi credem, şi am învățat, şi învățăm, că Fiul nu este nenăscut, nici într-un fel nenăscut, nici chiar în ceea ce priveşte trupul; şi că nu Şi-a derivat existența din nici o materie; dar că prin propria Sa voință şi gândire, El a existat înaintea timpului, şi înaintea veacurilor, ca Dumnezeu desăvârşit, şi singurul născut şi neschimbător, şi că n-a existat înainte de a fi născut, sau creat, sau hotărât, sau adus la existență. Căci el n-a fost nenăscut. **Noi suntem persecutați pentru că spunem că Fiul a avut un început, dar că Dumnezeu este fără început.** Aceasta este adevărata cauză a persecuției, şi de asemenea, pentru că noi spunem că El este din nimic. Iar noi afirmăm aceasta pentru că El nu este nici parte din Dumnezeu, nici din vreo altă materie inferioară.'" (pag.333)

Este interesant de observat că Arius a folosit termenul „creat" când s-a referit la Fiul lui Dumnezeu, dar, după cum puteți observa din afirmația anterioară, el a înțeles că Hristos a fost născut din Tatăl Său, şi de aceea are un început. Deci, Arius credea de fapt că Hristos era „singurul Fiu născut al lui Dumnezeu."

Răspândirea controversei

„Arius însuşi a scris o carte intitulată ‚Thalia' – Cântece de Bucurie – **o colecție de cântece în care el şi-a exprimat opiniile.** Această soluție a prins bine, căci, în provincia pusă pe jar în care se aflau partidele, cântecele sale doctrinale au fost fredonate pretutindeni. De asemenea, Alexandru, de cealaltă parte, a trimis o circulară principalilor episcopi din împrejurimi. Controversa s-a răspândit pretutindeni, şi pe măsură ce se răspândea, se şi adâncea." (332)

„**Marinari, morari şi călători cântau doctrinele disputate la ocupațiile lor şi în călătoriile lor.** Fiecare colț, fiecare alee a oraşului (aceasta s-a spus după aceea despre Constantinopol, dar era adevărat şi în ceea ce privea Alexandria) erau pline de aceste discuții – străzile, magazinele, fabricile, schimburile valutare, cârciumele. Întreabă pe cineva ‚Câți <i>?', şi-ți va răspunde prin a dogmatiza ființa generată sau negenerată. **Întreabă care este prețul pâinii, şi ți se va răspunde ‚Fiul este subordonat Tatălui.'** Întreabă dacă este gata baia, şi ți se va spune ‚Fiul S-a născut din nimic.' – *Stanley ‚Istoria Bisericii de Răsărit,' Lectura iii, par.10.*

Visul de aur al lui Constantin de a unifica creştinătatea era din nou serios tulburat." (337)

Într-un efort de a împăca cele două partide, Constantin i-a scris o scrisoare lungă lui Arius şi lui Alexandru, exprimându-şi propria-i dorință de a avea un regat unit. Oricum, această scrisoare a avut un efect opus, pentru că a determinat ca fiecare partidă să fie mai dornică ca niciodată de a câştiga aprobarea împăratului. Lupta se adâncea mai degrabă, decât să se domolească.

Conciliul de la Nicaea

În încercarea de a rezolva problema, Constantin a convocat un conciliu general în anul 325 d.Hr., într-un oraş numit Nice, cunoscut astfel de „Conciliul de la Nicaea." Acolo au fost prezenți 318 episcopi, fără a-i include pe nenumărații diaconi, prezbiteri, acoliți şi

alți însoțitori.

„Apoi a fost luată în discuție marea problemă care a cauzat convocarea conciliului. **Existau trei partide în cadrul conciliului – cei care erau de partea lui Alexandru, cei care erau de partea lui Arius, şi cei care nu sprijineau pe nimeni, sau, datorită speranței de a fi mediatori, au stat la mijloc.** Arius, nefiind episcop, nu putea deține o poziție oficială în cadrul conciliului, dar el a venit la porunca expresă a lui Constantin, şi ‚a fost des invitat să-şi expună opiniile.' Atanasius, care era mai responsabil pentru starea în care ajunsese controversa decât Alexandru însăşi, cu toate că era numai diacon, a venit cu episcopul său, Alexandru. El, de asemenea, fără a deține un loc oficial în conciliu, a jucat un rol mic în discuție şi în rezultatul final al conciliului.

Curând s-a descoperit că partida lui Alexandru şi a lui Atanasius se puteau sprijini pe cea mai mare parte din conciliu; **iar ei au folosit această putere în formularea unei astfel de declarații a doctrinei care să-i avantajeze, şi, dacă ar fi fost imposibil pentru partida lui Arius s-o accepte, cu atât mai mult ar fi fost satisfăcuți.**

În discuție au fost citite unele dintre cântecele scrise de Arius. Cum le-au auzit cei din partida lui Alexandru, şi-au ridicat mâinile cu groază, şi apoi şi le-au pus la urechi şi şi-au închis ochii, pentru a nu fi pângăriți cu această erezie teribilă." (pag.347)

Observați că acest răspuns a mai fost folosit de un grup de oameni din Biblie. Ştefan tocmai ținea un discurs lung cu privire la istoria poporului evreu, când a exclamat că ei erau vinovați de uciderea Fiului lui Dumnezeu. „*Ei au început atunci să răcnească, şi-au astupat urechile, şi s-au năpustit toți într-un gând asupra lui. L-au târât afară din cetate, şi l-au ucis cu pietre. Martorii şi-au pus hainele la picioarele unui tânăr, numit Saul.*" (Fapte 7:57,58)

„Apoi a fost adusă o consemnare a crezului, semnată de optsprezece episcopi din partida lui Arius; dar nu i s-a permis să existe suficient de mult timp pentru ca cineva să poată obține vreodată o copie. Oponenții lor au smuls-o într-o gălăgie sălbatică, au sfâşiat documentul în bucăți, şi l-au dat afară din

întrunire pe Arius."

Un crez introdus de Eusebiu

„Apoi, Eusebiu din Cæsarea, - lăudatul lui Constantin – s-a gândit să împace partidele **prin a prezenta un crez care a fost foarte des folosit înainte de naşterea acestei dispute. El a declarat că această mărturisire de credință era cea pe care a învățat-o din copilăria sa de la episcopul de Cæsarea, şi pe care a acceptat-o la botezul său, şi pe care a predat-o de-a lungul întregii sale cariere, atât ca prezbiter, cât şi ca episcop.** Ca un argument în plus, argument care intenționa să aibă greutate în fața conciliului, el a declarat că ‚a fost aprobat de împărat, preaiubitul cerului, care deja l-a văzut.' Acesta conținea următoarele:

‚Cred în unul Dumnezeu, Tatăl Atotputernic, creatorul tuturor lucrurilor văzute şi nevăzute, şi într-un Domn Isus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, Dumnezeu din Dumnezeu, Lumină din Lumină, Viață din Viață, **singurul Fiu născut, Primul născut din toată creația, născut din Tatăl înaintea tuturor lumilor,** prin care, de asemenea, toate lucrurile au fost făcute. Care, pentru salvarea noastră, a fost făcut trup, şi a locuit printre oameni, şi a suferit, şi a înviat în a treia zi, şi a S-a înălțat la Tatăl, şi care va veni în slavă pentru a judeca vii şi morții. Şi noi credem într-unul Duhul Sfânt. Credem că fiecare dintre ei sunt şi au existat; Tatăl, numai ca Tată; Fiul, numai ca Fiu; şi Duhul Sfânt, numai ca Duh Sfânt: şi de asemenea Domnul nostru i-a trimis pe ucenicii Săi să predice, spunând: ‚Mergeți şi învățați pe toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui, şi al Fiului, şi al Duhului Sfânt:' lucruri despre care afirmăm că sunt adevărate, şi că noi aşa gândim, şi că de mult am crezut astfel, şi că rămânem fermi până la moarte pentru această credință, anatemizând fiecare erezie păcătoasă. Că am crezut aceste lucruri din inima şi sufletul nostru, de când ne ştim pe noi înşine, şi că acum credem şi spunem astfel în

adevăr, mărturisim în **numele Dumnezeului Atotputernic, şi al Domnului nostru Isus Hristos,** fiind capabili să dovedim chiar prin demonstraţie, şi să te convingem **că şi în timpurile trecute noi astfel am crezut şi predicat.**'" (pag. 347,348)

Eusebiu din Cæsarea, omul care a prezentat acest crez, a scris o carte intitulată „Istoria Eclesiastică a lui Eusebiu". În această carte el îşi formulează crezul, care este acelaşi pe care l-a învăţat fiind copil, pe care l-a predat de-a lungul carierei sale. El afirmă:

„Pentru că nimeni nu L-a cunoscut pe Tatăl cu excepţia Fiului, deci nimeni, pe de altă parte, nu-L poate cunoaşte pe deplin pe Fiul decât singur Tatăl, **prin care El a fost născut.** Căci cine în afară de Tatăl a înţeles pe deplin că Lumina care a fost înainte de a exista lumea – acea înţelepciune intelectuală şi fundamentală, şi că Cuvântul cel viu care la început a fost cu Tatăl, înaintea întregii creaţii şi a oricărei opere vizibile sau invizibile, **primul şi singurul vlăstar al lui Dumnezeu,** prinţul şi conducătorul spiritualei şi nemuritoarei oşti a cerului, îngerul consiliului preaînalt, agentul pentru a executa voia secretă a Tatălui, creatorul tuturor lucrurilor împreună cu Tatăl, **a doua cauză a universului după Tatăl,** adevăratul şi singurul Fiu al Tatălui, şi Domnul şi Dumnezeul şi Regele tuturor lucrurilor create, **care a primit putere, şi stăpânire împreună cu însăşi divinitatea, şi putere şi onoare de la Tatăl ...** Unde Îl prezintă pe **Tatăl şi creator ca şi Conducător al tuturor care ordonă cu salutul Său de monarh, cuvântul divin ca fiind după El, acelaşi care ne este vestit ca slujind la ordinele Tatălui Său ...** Fiul Însuşi, oricum, nici într-un caz neutru faţă de închinarea la Tatăl, este descoperit ca învăţându-i pe toţi cunoaşterea de Tatăl ... Este clar că Lui Îi vorbeşte Moise ca fiind **al doilea după Tatăl, ... investit cu rangul al doilea al suveranităţii şi conducător al tuturor,** ‚conducătorul oastei Domnului, ...'" (Istoria Eclesiastică a lui Eusebiu, pag. 15-17)

Este clar că Eusebiu din Cæsarea a înţeles că Hristos a fost născut din Tatăl înaintea tuturor lucrurilor. În cartea sa, el citează de asemenea Proverbe 8:22-30 pentru a demonstra acest punct.

În spatele cărţii menţionate, există câteva scrisori redactate cu puţin după Conciliul de la Nicaea. Vă voi împărtăşi fragmente din unele dintre ele. Aici avem un fragment dintr-o scrisoare scrisă de Eusebiu din Nicomedia: (Vă rog să observaţi că este vorba despre un alt Eusebiu!)

„Doamne, noi n-am auzit de două fiinţe nenăscute, nici de vreuna divizată în două; nici nu am învăţat sau crezut că El ar fi putut suferi vreun lucru trupesc, ci că **există numai unul nenăscut, şi un altul cu adevărat din El, ... Noi credem nu numai că originea Sa nu poate fi explicată în cuvinte, dar nici nu poate fi înţeleasă, ...**" (Scrisoare semnată se Eusebiu din Nicomedia – „O Privire Istorică Asupra Conciliului de la Nice" de Isaac Boyle, pag.41)

Ideea ciudată că Tatăl şi Fiul au fost amândoi nenăscuţi (fără început), a fost nouă pentru oamenii din acele timpuri. Ei au înţeles mereu că nu există decât unul nenăscut (fără început), şi un altul născut din El (cu un început). Acesta era modul de înţelegere general al majorităţii oamenilor din perioada şi dinaintea perioadei Conciliului de la Nicaea.

Să mergem mai departe în desfăşurarea evenimentelor din cadrul Conciliului de la Nicaea. Eusebiu din Cæsarea tocmai ce a prezentat un crez pe care l-a folosit des înainte de stârnirea controversei.

Partida lui Arius acceptă crezul

„**De îndată ce acesta** (crezul lui Eusebiu) **a fost citit în cadrul conciliului, partida lui Arius a adus la cunoştinţă voinţa lor de a subscrie la el.** Dar acesta nu a convenit partidei lui Alexandru şi Atanasius; era mai degrabă exact lucrul pe care ei nu-l doreau, căci ‚ei au fost hotărâţi să găsească câteva forme de exprimare pe care nici un Arian nu le putea accepta.'" (pag.348)

Vă rog să observaţi vă Arienii erau în armonie cu învăţăturile creştinătăţii dinainte de Conciliul de la Nicaea, aşa cum erau prezentate în crezul lui Eusebiu. Şi totuşi aceasta nu a convenit partidei lui Alexandru.

„De aceea ei au vânat un punct sau un cuvânt pe baza căruia să-l respingă. Se va observa că acest crez nu spune nimic despre substanța Fiului lui Dumnezeu, în timp ce aceasta constituia chiar chestiunea care a adunat conciliul. Eusebiu, episcop de Nicomedia, era conducătorul Arienilor în cadrul conciliului. În acest punct a fost adusă o scrisoare pe care el o scrisese cândva, în care mărturisea că ‚a susține că Fiul este necreat, ar fi echivalent cu a spune că era ‚de aceeaşi substanță' – *Homoousion* – cu Tatăl, şi a spune că ‚El era dintr-o substanță' este o propoziție evident absurdă.'

Aceasta a oferit partidei lui Alexandru şi Atanasius chiar ocazia pe care o doreau; a oferit din partea partidei opuse chiar cuvântul asupra căruia au insistat tot timpul, şi unul din conducătorii acelei partide a declarat că a folosi cuvântul în acest caz este evident absurd. De aceea, dacă ei ar insista asupra folosirii acelui cuvânt, aceasta ar exclude partida Arienilor. ‚Scrisoarea a produs o agitație violentă. Era chiar testul pe care îl căutau; scrisoarea a fost ruptă în bucăți pentru a arăta indignarea lor, şi **fraza pe care el a promis că o va respinge, a devenit fraza pe care şi-au promis că o vor adopta.**' (Stanley – „Istorie a Bisericii de Est", Prelegerea iii, par.22.)" (pag.349)

Partida lui Alexandru încearcă să adauge la crez

„De vreme ce Constantin aprobase crezul deja citit de Eusebiu, problema partidei lui Alexandru era acum dacă îl va aproba cu adăugarea acestui cuvânt, iar speranțele ambelor partide atârnau acum tremurând de împărat. Hosius şi prietenii săi, având ultimul cuvânt împreună cu el, l-au atras de partea lor. **La următoarea întâlnire a şedinței, el a prezentat din nou crezul lui Eusebiu, l-a aprobat, şi le-a cerut tuturor să-l adopte.** Oricum, observând că majoritatea nu va accepta crezul lui Eusebiu în forma în care era, Constantin a decis să ‚câştige aprobarea tradiționaliştilor, care constituie cea mai

puternică partidă a adunării,' prin inserarea cuvântului disputat. ‚El a crezut că prin această adăugare ei ar putea fi câştigați, şi astfel, sub presiunea temerii şi a bunăvoinței, ceilalți ar putea să nu fie cu toții respinşi. De aceea este cel mai probabil că el a decis astfel, pentru a asigura acest rezultat, şi s-a declarat pe sine autorul şi de asemenea interpretul acestei noi fraze.' (Stanley – „Istorie a Bisericii de Est", Prelegerea iii, par.28.)

Constantin a ordonat adăugarea cuvântului disputat. Partida lui Alexandru şi Atanasius, asigurată acum de autoritatea împăratului, a pretins adăugarea altor fraze în vederea aceluiaşi scop, şi astfel, atunci când crezul a fost finalmente scris, suna după cum urmează:

‚Noi credem în unul Dumnezeu, Tatăl Atotputernic, Creatorul tuturor lucrurilor văzute şi nevăzute.

Şi într-un Domn Isus Hristos, **Fiul lui Dumnezeu, născut din Tatăl, numai născut,** ceea ce însemnă a spune, din substanța Tatălui, Dumnezeu din Dumnezeu, Lumină din Lumină, chiar Dumnezeu din însuşi Dumnezeu, **născut, nu creat,** fiind dintr-o substanță cu Tatăl, prin care toate lucrurile au fost făcute, atât lucrurile din cer cât şi cele de pe pământ; care, pentru noi oamenii, şi pentru salvarea noastră, a venit jos, şi a fost făcut trup, şi a fost făcut om, a suferit, şi a înviat în a treia zi, şi a S-a înălțat la ceruri, şi va reveni pentru a judeca vii şi morții.

Şi în Duhul Sfânt.

Dar cei care spun: ‚A fost un timp în care El nu a existat,' şi ‚Înainte ca El să fie născut El nu exista, şi astfel a venit la existență din ceea ce nu era,' sau care mărturisesc că Fiul lui Dumnezeu este dintr-o altă persoană sau ‚substanță.' sau că El este creat, sau schimbător, sau nestatornic, sunt anatemizați de Biserica Catolică.'

Astfel a fost formulat originalul Crezului de la Nicaea." (pag 349, 350)

Schimbări ulterioare ale crezului

Acest crez a fost schimbat din forma sa originală. Vă rog să observați schimbările care au fost făcute. Aici avem o copie a Crezului de la Nicaea așa cum este formulat azi:

„Noi credem în unul Dumnezeu, Tatăl, Atotputernicul, creatorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute. Noi credem într-un Domn, Isus Hristos, **Singurul Fiu lui Dumnezeu, veşnic născut din Tatăl** (în original sună: „Fiul lui Dumnezeu, născut din Tatăl, numai născut")**,** Dumnezeu din Dumnezeu, Lumină din Lumină, chiar Dumnezeu din însuşi Dumnezeu, născut, nu creat, **dintr-o Ființă cu Tatăl** (în original sună: „fiind dintr-o substanță cu Tatăl"). Prin El au fost făcute toate lucrurile. Pentru noi oamenii şi pentru salvarea noastră a venit jos din cer **: prin puterea Spiritului Sfânt a fost născut din Fecioara Maria** (adăugat), şi a devenit om. De dragul nostru a fost crucificat sub Pilat din Pont; a suferit moartea şi a fost îngropat." („Ritualul Mesei")

Catolicii definesc termenul „veşnic născut" astfel:

„Crezul creştin este că Hristosul din istorie este Fiul lui Dumnezeu, veşnic născut printr-o acțiune continuă din Tatăl ..." („Spuneți-ne Despre Dumnezeu ... Cine Este El?" pag.30, de Knights of Columbus)

Aceasta este ceea ce învață astăzi Biserica Catolică. Ei pretind că termenul „veşnic născut" înseamnă că Hristos a fost născut din Tatăl într-o acțiune continuă. Ei pretind că Hristos a fost în procesul de a fi născut din veşnicia trecută, este încă născut, şi va continua să fie născut pentru totdeauna în viitor. Aparent, au adoptat această idee într-o încercare de a împăca această nouă învățătură a lui Hristos existând din totdeauna, cu mărturiile clare ale Bibliei care spun că Hristos a fost născut din Tatăl Său.

Observați acest citat interesant dintr-o scrisoare semnată de Arius!

„Chiar ne-a alungat din oraş denunțându-ne ca atei, pentru că nu subscriem unor **declarații ca acestea, public**

exprimate de el. ‚Dumnezeu este din totdeauna, şi Fiul este din totdeauna. Tatăl şi Fiul sunt co-existenți. **Fiul, nenăscut, co-există cu Dumnezeu, şi este mereu nenăscut; <u>fără a fi născut, El este născut</u>:** (notă: **Pare că exista o confuzie de idei în mintea episcopului, în cazul în care cuvintele lui sunt corect raportate de Arius. <u>Este posibil că acest pasaj este menit să exprime ceea ce se numeşte ‚generarea veşnică' a Fiului</u>,** o frază care, oricum, ea însăşi nu poate fi considerată deosebit de inteligibilă): nici că Dumnezeu îl precede pe Fiul în gând, nici printr-un singur moment. Întotdeauna Dumnezeu, întotdeauna Fiul. De la Dumnezeu însuşi există Fiul.' Pentru că **Eusebiu, fratele tău, episcop de Cæsarea,** şi Teodotus şi Paulinus, Atanasius, Gregorius şi Aetius, **şi toți episcopii din est, afirmă că Dumnezeu, care este fără început, a existat înaintea Fiului,** au fost condamnați ..." (Scrisoare semnată de Arius pentru Eusebiu, Episcop de Nicomedia; luată din „O Privire Istorică Asupra Conciliului de la Nice însoțită de o Traducere a Documentelor" de Isaac Boyle, pag.39, 40.)

După cum puteți observa, ideea cea nouă potrivit căreia Hristos a existat din totdeauna împreună cu Tatăl nu a fost în mod unanim acceptată înaintea Conciliului de la Nicaea, şi nici după acest conciliu nu au acceptat toți creştinii această idee nouă.

Să mai observăm o altă schimbare care a fost făcută Crezului de la Nicaea de când a fost scris în original!

Termenul „dintr-o Ființă cu Tatăl" a fost adăugat într-un nou crez, descriind credința lor actuală că Tatăl şi Fiul sunt aceeaşi ființă.

Sfântul Augustin a scris:

„Fiul este o Persoană, iar Tatăl este o alta; oricum, ei nu constituie două Persoane, ci Tatăl este aceeaşi Ființă care este Fiul, care este singurul Dumnezeu adevărat." (Tratatul 36, în Joann)

Când Crezul de la Nicaea a fost semnat pentru prima dată de cei din cadrul întrunirii, unii erau în mod deosebit preocupați de termenul „**din substanța Tatălui.**" Ei erau îngrijorați de faptul că unii ar putea să creadă că aceasta înseamnă că Tatăl şi Fiul sunt aceeaşi Ființă. Vă

rog să observați următorul citat extras dintr-o scrisoare semnată de Eusebiu din Cæsarea!

„Când această formă a fost dictată de prelați, **expresiile lor ‚din substanța Tatălui' şi ‚co-substanțial cu Tatăl' nu au trecut fără a fi examinate.** De aceea, s-au ridicat câteva întrebări de aici, şi au fost oferite răspunsuri, iar **sensul acestor termeni a fost cu grijă gândit. Ei au admis că aceste cuvinte ‚din substanța' semnifică faptul că Fiul era din Tatăl, dar nu ca o parte din Tatăl** (aceeaşi Ființă). **Ne-am gândit bine să consimțim această explicație ca exprimând evlavioasa doctrină, că Fiul era din Tatăl; dar oricum, nu o parte din Tatăl.** De aceea noi agreăm această părere; nici nu respingem cuvântul co-substanțial, având în vedere promovarea păcii, şi fiind doritori de a evita o îndepărtare de la adevărata credință. Din acelaşi motiv, am aprobat de asemenea cuvintele ‚născut, nu făcut' de vreme ce cuvântul făcut, spun ei, este comun celorlalte creaturi care au fost făcute de Fiul şi față de care El nu avea nimic în comun; şi de aceea El nu este făcut ca cei care au fost creați de El însuşi, ci este dintr-o substanță mult mai înaltă decât orice ființă creată. **Oracolele divine ne informează că El era din Tatăl printr-o modalitate de generare care nu poate fi înțeleasă şi nici exprimată de nici o inteligență creată. ...**

Dar prin expresia ‚co-substanțial cu Tatăl' nu s-a intenționat nimic altceva decât că nu exista nici o similitudine între Fiul lui Dumnezeu şi vreo ființă creată, ci El se aseamănă în toate lucrurile numai cu Tatăl, din care El a fost născut, şi că nu este din nici o altă substanță sau esență decât cea a Tatălui. Propoziția fiind astfel explicată, credem că putem să consimțim la ea în adevăr; ...

Îmbrățişăm în final, fără altă dispută, acele expresii care au fost găsite ireproşabile, când, la o atentă examinare a acestor cuvinte, **s-a observat că sunt pe deplin de acord cu cele acceptate de noi în expunerea de credință pe care am propus-o la început.**" (Extrase dintr-o scrisoare destinată de Eusebiu Pamfilus din Cæsarea, bisericii din Cæsarea în „O Privire Istorică Asupra Conciliului de la Nice însoțită de o Traducere a Documentelor" de Isaac Boyle, pag.44-46.)

Este foarte clar că Eusebiu din Cæsarea nu a crezut sub nici o formă că Hristos este o ființă creată, ci că a fost născut din Tatăl Său, fiind astfel dintr-o natură mult mai înaltă decât orice ființă creată. De asemenea, este interesant de observat că Eusebiu din Cæsarea le scria Arienilor, argumentând faptul că a semnat crezul. Acest punct de vedere pare să nu fi fost contrar credinței Arienilor. De asemenea, credința sa că Hristos era născut mai degrabă decât creat, a fost acceptată de partida Atanasienilor ca potrivită pentru a-l lăsa în poziția sa de episcop.

Eusebiu a scris că atât lui cât şi prietenilor săi, li s-a părut că termenii „din substanța Tatălui" şi „co-substanțial cu Tatăl" exprimă mărturisirea de credință pe care Eusebiu a adus-o prima dată, crez asupra căruia toți Arienii au căzut de acord.

Termenii disputați au fost adăugați la crez, şi depinzând de definirea acestor termeni, chiar unii care aveau convingerea Ariană puteau să fie de acord cu crezul. Şi totuşi, având termenii adăugați la crez, tot ce s-a făcut a fost o revizuire a definițiilor termenilor la o dată ulterioară pentru a se conforma învățăturilor pe care Biserica Catolică le îmbrățişează azi.

Acceptarea noului crez

Să ne întoarcem acum la descrierea conciliului, descriere pe care o găsim în „Cele Două Republici." Crezul Nicean original a fost citit în fața adunării.

„Astfel a fost formulat Crezul Nicean original. Influența lui Constantin a atras pe mulți din conciliu, dar şaptesprezece episcopi au refuzat să subscrie la el. **Atunci, împăratul a poruncit tuturor să-l semneze, sub amenințarea cu exilul.** Aceasta i-a determinat pe toți să subscrie, cu excepția a cinci dintre ei. **Lui Eusebiu din Cæsarea, apologetul şi unul dintre consulii lui Constantin, i-a trebuit o zi întreagă pentru a ‚delibera.' În acest răstimp s-a sfătuit cu împăratul care a explicat termenul *Homoousion* în aşa fel**

încât putea fi înțeles ca *Homoiousion*. El ‚a declarat că acest cuvânt, aşa cum îl înțelege, nu implică acea unitate materială a persoanelor Dumnezeirii, de care se temea Eusebiu că ar fi putut fi dedusă.'" (pag.350)

Referitor la diferența dintre cei doi termeni care au determinat controversa, *homoiosian* (dintr-o substanță asemănătoare) şi *homoousian* (din aceeaşi substanță), Benjamin G. Wilkinson a scris următoarele:

„Cu toate acestea, cei care gândeau în termenii de *homoiosian* sau ‚similar', în loc de *homoousian* sau ‚identic', au fost imediat etichetați ca eretici şi Arieni de către cler. Totuşi, atunci când împăratul Constantin, în plină adunare a Conciliului de la Nicaea, l-a întrebat pe Hosius, episcopul care prezida, care era diferența dintre cei doi termeni, Hosius a răspuns că erau la fel. La acel moment toți episcopii, cu excepția câtorva, au izbucnit în râs şi l-au hărțuit pe preşedinte, învinuindu-l de erezie." (Benjamin G. Wilkinson, „Adevărul Triumfant", pag.92)

Disputa a implicat definiții ale cuvintelor care nu se găseau nici măcar în Biblie. Diferența dintre cuvinte era atât de minoră încât era greu de a determina care era cu adevărat acea diferență. Chiar şi principalul suporter al vederii Ariene a subscris noului crez al întregului trup.

„Eusebiu din Nicomedia şi Teognis din Nice au subscris crezului, însă au refuzat să subscrie blestemului care a fost pronunțat asupra doctrinelor Ariene. **A fost pronunțată hotărârea de exil; atunci ei s-au supus şi au subscris,** cu toate că au fost îndepărtați din funcțiile de episcopi, şi au fost înlocuiți cu catolici. Oricum, doi dintre ceilalți episcopi, - Teonas din Marmarica, Libia, şi Secundus din Ptolemais, - au refuzat în mod absolut de la început şi până la sfârşit să semneze crezul, şi au fost exilați. Cât despre Arius, se pare că a plecat de la Nice curând după ce a fost exclus din conciliu. Sentința de exil a fost pronunțată împotriva lui şi a altora. Dar, întrucât el era principalul susținător al doctrinelor condamnate, Constantin a publicat împotriva lui următorul edict:

‚Victor Constantin Maximus Augustus, către episcopi şi popor: de vreme ce Arius a urmat exemplul persoanelor păcătoase şi ne-evlavioase, este drept să sufere ruşinea. Din acelaşi motiv pentru care Porfiriu, acel duşman al evlaviei, pentru că a formulat tratate triviale împotriva religiei, a primit o răsplată pe măsură, şi astfel, de atunci înainte stigmatizarea cu infamie l-a copleşit cu ruşine; tot aşa şi acum, se pare nimerit ca atât Arius cât şi cei care susțin părerile sale să fie denumiți Porfirieni, pentru a-şi trage numele de la acei al căror conduită au imitat-o. **Şi ca adăugare la aceasta, dacă va fi descoperit vreun tratat de-al lui Arius, să fie încredințat flăcărilor pentru ca nu numai doctrina sa josnică să fie suprimată, dar nici o amintire de-a lui să nu mai rămână prin nici un mijloc. De aceea, aceasta este ceea ce decretez, ca oricine este descoperit ca ascunzând vreo carte scrisă de Arius, şi care nu o aduce imediat pentru a fi arsă, să sufere pedeapsa morții; pentru ca imediat după condamnare, criminalul să sufere pedeapsa capitală.** Dumnezeu să vă apere.'" (pag.350,351)

O încercare de a ascunde istoria

„'Cartea sa (a lui Arius) ‚Thalia', a fost arsă imediat; iar acest exemplu a fost urmat într-o măsură atât de mare, încât a devenit o lucrare extrem de rară.' (Stanley – „Istorie a Bisericii de Est", Prelegerea iv, par.39.) Decretul de exilare a lui Arius a fost modificat într-o simplă interzicere de întoarcere în Alexandria." (pag.351)

Biserica Catolică şi-a pus la lucru toate puterile pentru a distruge orice înregistrare a ceea ce a crezut Arius. Singurele înregistrări pe care le avem sunt cele care fie au scăpat printre degetele puterii catolice, fie cele pe care ei au ales să le păstreze, în forma originală, sau modificate.

„A circulat o acuzație eronată, şi anume că toți cei care erau numiți Arieni credeau că Hristos a fost o ființă creată. (Notă:

Este un fapt îndoielnic că mulți ar fi crezut că Hristos este o ființă creată. În general, acele corpuri evangheliste care s-au opus papalității şi care au fost stigmatizați ca Arieni, au mărturisit atât divinitatea lui Hristos, cât şi faptul că era născut din Tatăl, şi nu creat. Ei s-au ferit de alte speculații şi deducții extreme referitoare la Dumnezeire.)" (Benjamin G. Wilkinson, „Adevărul Triumfant", pag.92)

„Cine poate spune dacă învățăturile lui Arius erau cele care ne sunt prezentate de obicei, sau nu? Phillipus Limborch se îndoieşte că Arius însuşi a susținut vreodată că Hristos este o ființă creată în loc de născută. (Notă: Limborch, „Istoria Inchiziției", pag.95)" (Benjamin G. Wilkinson, „Adevărul Triumfant", pag.142)

Este interesant că istoria controversei Ariene a fost atât de bine ascunsă încât este greu de a determina exact ceea ce a crezut Arius. Şi totuşi, pare îndoielnic faptul că toate acuzațiile aduse împotriva lui Arius şi a acelora de aceeaşi credință sunt adevărate. A devenit o regulă generală aceea de a-i stigmatiza ca Arieni pe toți aceia care nu subscriu doctrinei Trinității. De vreme ce se crede că Arienii au susținut că Hristos este o ființă creată, şi astfel nu era divin, a fost acuzația permanentă aceea că dacă negi doctrina Trinității, crezi că Hristos este o ființă creată, şi-I negi divinitatea. Această acuzație aplicată acelora care se împotrivesc acceptării învățăturilor Bisericii Catolice la acest subiect, a fost rareori adevărată.

Evenimentele care au urmat Conciliului de la Nicaea

„După cum am remarcat mai înainte, cei care au subscris împotriva voinței lor crezului Conciliului din Nice, au fost obligați să se salveze cât mai curând cu putință, indiferent pe cei căi. Şi au reuşit. Istoria este interesantă, iar lecțiile pe care le oferă, prețioase. ...

În 327 d.Hr. a murit Constanța, sora lui Constantin. Ea a fost de partea Arienilor, având un prezbiter Arian ca sfătuitor spiritual. Acest prezbiter a convins-o că Arius a fost pe nedrept

condamnat de consiliu. În ultimele sale clipe de viață, ‚l-a implorat pe împărat să reconsidere justețea condamnării acelui nevinovat, după cum l-a numit ea, şi om greşit interpretat.' Curând după aceea, Constantin i-a trimis un mesaj lui Arius, scoțându-l de sub exil, şi promițându-i că-l va trimite înapoi în Alexandria. Arius a venit şi a prezentat o mărturisire de credință care a părut satisfăcătoare împăratului. Aproximativ în aceeaşi perioadă, Constantin le-a oferit clemență altor doi conducători Arieni, Eusebiu din Nicomedia şi Theognis din Ptolemais. ‚Ei au revenit triumfători la diocezele lor, şi i-au alungat pe episcopii care fuseseră numiți în locul lor.' (Milman „Istoria Creştinismului, cartea iii, cap.iv, par.21.") Revenirea lui Hosius în locul său din Spania, a determinat intrarea lui Constantin sub puternicele influențe Ariene, iar episcopii Arieni au început să-l folosească pentru atingerea scopurilor proprii.

În 328 d.Hr., Constantin a întreprins o călătorie la Ierusalim pentru a consacra biserica care fusese construită acolo, iar Eusebiu din Nicomedia şi Theognis l-au însoțit." (pag.355,356)

Arienii au câştigat în final spijinul lui Constantin, iar Constantin călătorea acum de-a lungul întregului imperiu împreună cu conducătorul teologilor partidei Arienilor. Influențele Ariene asupra lui Constantin erau cu adevărat foarte puternice. Ei au reuşit să-l exileze pe Atanasius de cinci ori prin puterea împăratului.

„Atanasius a fost din nou condamnat, şi exilat la Treves în Galia, în februarie 336 d.Hr.

Revenirea lui Arius în Alexandria a fost cauza unui continuu tumult, iar el a fost chemat la Constantinopol. La cererea împăratului, Arius a prezentat câteva declarații de credință, care s-au dovedit a fi satisfăcătoare, iar Constantin a ordonat episcopului de Constantinopol să-l primească pe Arius ca membru în biserică într-o zi de închinare publică – ‚s-a petrecut într-un Sabat (Sâmbătă) – zi în care, la fel ca şi Duminica, avea loc închinarea publică la Constantinopol.' (Neander, „Istorie a Religiei şi Bisericii Creştine," vol.ii, Secțiunea a Patra, div.ii, par.30.) Episcopul a refuzat categoric de a-l primi. Arienii, sub autoritatea împăratului, au amenințat că ziua următoare,

Duminica, vor intra cu forța în biserică, şi vor impune admiterea lui Arius ca membru deplin într-o poziție bună şi normală. Datorită acestui lucru, partida Atanasienilor şi-au găsit refugiul în ‚rugăciune'; **episcopul s-a rugat cu stăruință ca, decât ca biserica să fie făcută de ruşine, mai bine să moară Arius; şi bineînțeles, Arius a murit în după-amiaza aceleiaşi zile.** ‚În Constantinopol, unde oamenii erau familiarizați cu crimele asiatice, **era mai mult decât o bănuială de otrăvire.** Dar când partida lui Alexandru a proclamat că rugăciunea sa a fost ascultată, au uitat ce trebuia să fi fost acea rugăciune, şi că există o mică diferență între a te ruga pentru moartea unui om şi a pune-o la cale.' (Draper, „Dezvoltarea Intelectuală a Europei", cap.ix, par.39)" (pag.358,359)

„Petiție după petiție au fost prezentate lui Constantin pentru revenirea lui Atanasius în locul său din Alexandria, însă împăratul l-a denunțat cu fermitate ca mândru, turbulent, încăpățânat şi refractar, şi a refuzat toate petițiile. În 337, fiind pe moarte, **Constantin a fost botezat de un episcop Arian; şi astfel a încetat viața celui** pe care o biserică recunoscută şi-a aşezat numele de ‚Cea Mare,' cu toate că, ‚verificându-i caracterul, cu adevărat se numără printre cele mai de jos cărora acest epitet a fost aplicat în timpurile vechi şi moderne.' („Enciclopedia Britanică", Articolul „Constantin")" (pag.359)

Noi împăraţi se ridică

„Constantin a fost succedat de cei trei fii ai săi; Constantin, în vârstă de douăzeci şi unu de ani; Constanțius, în vârstă de douăzeci de ani; şi Constans, în vârstă de şaptesprezece ani. Ei şi-au împărțit imperiul. Constantin II a avut Constantinopolul şi anumite părți din vest, cu superioritatea rangului; Constantius a obținut Tracia, Egiptul, şi întreg estul; iar Constans a deținut cea mai mare parte din vest. **Constantius era un Arian zelos, Constantin şi Constans erau nu mai puțini zeloşi catolici.**" (pag.359)

„În acelaşi an (340 d.Hr.) Constantin II a fost ucis într-un război cu fratele său Constans. Aceasta a lăsat imperiul şi religia pe seama celor doi frați – Constantius în Constantinopol şi în est, Constans în vest. **În teritoriile lui Constans, toți Arienii erau eretici; în teritoriile lui Constantius, toți catolicii erau eretici. Războiul religios a continuat, şi a crescut în violență.**" (pag.360)

„În februarie 350 d. Hr., Constans a fost ucis de uzurpatorul Magnentius, iar în 353 Constantius a devenit singurul împărat prin înfrângerea finală şi moartea uzurpatorului. Constantius nu s-a simțit asigurat de autoritatea imperială absolută, până când nu **s-a răzbunat pe Atanasius, şi a făcut din doctrina Ariană religia întregului imperiu.** Şi totuşi, el a propus ca aceasta să fie împlinit numai după metoda tradițională, printr-un conciliu general. După cum tatăl său a stabilit în această manieră doctrina Atanasiană, care a fost privită de toți catolicii ca fiind cu desăvârşire corectă, a stabili doctrina Ariană printr-un proces asemănător, fără îndoială o făcea să fie nu cu mai puțin corectă." (pag.366)"

„Ofițerii au început imediat în cel mai mare secret să adune trupele necesare în oraş. Astfel, au fost petrecute douăzeci şi trei de zile, şi puterea a cinci mii de trupe deținea controlul în cele mai importante părți ale oraşului. Cu o noapte înaintea acelei zile, a avut loc un festival solemn al bisericii, iar Atanasius a condus serviciile la biserica Sfântului Teonas. Dintr-o dată, la miezul nopții, biserica a fost inundată de sunetul trompetelor, nechezatul cailor şi zgomotul armelor; uşile au fost cu violență deschise, şi într-un nor de săgeți, soldații, cu săbiile scoase, au năvălit înăuntru pentru a-l aresta pe Atanasius. ‚Țipetele celor răniți, vaietele celor ce erau călcați în încercarea lor de a-şi face loc printre soldați, strigătele atacatorilor, se amestecau în vânt într-un dezolant tumult.' (Milman, „Istoria a Creştinătății", cartea iii, cap.v, par.28.) În acea zarvă, Atanasius a scăpat din nou." (pag. 372,373)

Scene ca acestea nu erau neobişnuite. Căsătoria statului cu biserica

a dat naştere la tot felul de violenţe. Episcopi erau aleşi şi hirotonisiţi în timp ce erau înconjuraţi de gărzi înarmate până-n dinţi pentru a-i apăra de masele răsculate peste care trebuiau să prezideze.

Conciliul de la Rimini

„În vara lui 359 d.Hr., mai mult de patru sute de episcopi s-au adunat la Rimini, dintre care optzeci erau Arieni. O sută şaizeci s-au adunat la Seleucia, dintre care o sută cinci erau semi-Arieni; aproximativ patruzeci erau Arieni, în timp ce catolicii erau încă puţini la număr. Un ofiţer civil de un rang înalt a fost numit să-l reprezinte pe împărat la fiecare conciliu, iar celui care a mers la Rimini i s-a ordonat să nu îngăduie nici unui episcop să meargă acasă până când toţi ,se pun de acord referitor la credinţă.' Pentru a nu întâmpina dificultăţi în a ajunge la unitate în ceea ce priveşte credinţa, a fost conceput şi trimis la conciliu pentru a fi semnat un crez. În vremea aceea împreună cu împăratul mai erau la Sirmium încă cinci episcopi, dintre care unul era George din Alexandria, şi dintre care toţi erau Arieni sau semi-Arieni. Ei au conceput un crez, al cărui principale puncte erau următoarele:

‚Noi credem în unul singur şi adevărat Dumnezeu, Tatăl şi Conducătorul tuturor, Creatorul şi *Demiurgul* tuturor lucrurilor, şi în unul singur Fiu născut al lui Dumnezeu, care a fost născut din Tatăl fără schimbare înainte de toate veacurile, de orice început, de orice timp care poate fi cuprins, şi de orice substanţă care poate fi cuprinsă. ... Dumnezeu din Dumnezeu, asemănător Tatălui, care L-a născut cum spun Sfintele Scripturi, a cărei generaţie nu o cunoaşte (înţelege) nimeni în afară de Tatăl care L-a născut. ... Cuvintele *ousia*, pentru că au fost folosite de Părinţi în simplitate (ceea ce înseamnă cu bune intenţii), dar fără a fi înţelese de oameni, au generat scandal, şi nu sunt folosite în Scripturi, să fie lăsate de o parte, iar în viitor să nu mai fie niciodată menţionat *Usia* referitor la Dumnezeu. ... Dar menţinem că Fiul este similar Tatălui în toate lucrurile,

aşa cum învaţă şi spun Sfintele Scripturi.'" (pag.377,378)

Constantius a folosit puterea sa pentru a-i determina pe toţi să semneze. La fel cum a făcut tatăl lui înainte, Constantius a condamnat la exil pe toţi care nu ar fi semnat crezul său. Observaţi ce este scris despre Conciliul de la Milano cu câţiva ani înainte de acest conciliu.

„Atunci el a declarat că oricine nu va semna se poate aştepta la exil. În replică, episcopii tradiţionali şi-au ridicat mâinile în implorare către cer, şi l-au rugat pe împărat ,să se teamă de Dumnezeu care i-a dat stăpânirea, pentru ca să nu-i fie luată; să se teamă de asemenea de ziua judecăţii, şi să nu confunde puterea lumească cu legea bisericii, şi nici să introducă în biserică erezia Ariană.' (Hefele, „Istorie a Conciliilor Bisericii", sec.74, par.6.)

Au uitat că ei înşişi, sau cel puţin mulţi dintre ei l-au aprobat în unanimitate pe Constantin la Conciliul de la Nice în aceeaşi faptă pe care acum o condamnau la Constantius în cadrul Conciliului de la Milano. În aprobarea lor faţă de acţiunea lui Constantin în a-i obliga pe alţii să creadă ceea ce ei credeau, s-au jefuit pe ei înşişi de dreptul de a protesta atunci când Constantius sau oricine altcineva ar alege să-i forţeze pe ei să creadă ceea ce altcineva credea. Ar fi trebuit să nu privească ca ciudat că erau nevoiţi să secere ceea ce au semănat." (pag.368)

Putem învăţa o lecţie importantă din acest episod. Ori de câte ori cineva foloseşte forţa, fie prin intermediul guvernului sau a oricărui alt mijloc, pentru a-i determina pe alţii să creadă ceea ce ei cred, cu siguranţă urmează calea lui Satan şi a urmaşilor lui. Nu există nici o consfinţire în Biblie pentru a folosi forţa spre a-i determina pe alţii să creadă un anumit lucru. Acest spirit a fost manifestat de Biserica Catolică de multe ori în evul mediu întunecat. Acest spirit este spiritul răului. Să nu uităm niciodată această lecţie valoroasă!

Doctrina Ariană devine tradiţională

Constantius a reuşit să facă din doctrina Ariană o doctrină tradiţională în 360 d.Hr.

„Mărturisirea împăratului a fost atunci publicată de-a lungul întregului imperiu, iar tuturor episcopilor li s-a ordonat s-o semneze, sub ameninţarea exilului tuturor celor care refuzau. ‚Acest ordin a fost cu cea mai mare rigoare executat în toate provinciile imperiului, şi numai câţiva au fost descoperiţi că nu au semnat cu mâinile lor ceea ce condamnau în inimile lor. Mulţi care se credeau invincibili, au fost biruiţi, şi au cedat cu timpul; iar cei care nu au cedat, au fost duşi fără excepţie în exil, alţii fiind numiţi în locul lor, semnarea acelei mărturisiri fiind o calificare indispensabilă, pretinsă atât pentru obţinerea, cât şi pentru păstrarea demnităţii episcopale. **Astfel, toate episcopiile din imperiu au fost umplute de Arieni în aşa măsură încât în tot estul nu a mai rămas nici un episcop tradiţional,** iar în vest numai unul; şi anume Gregoriu, episcop de Elvira în Andaluzia, iar el, în toată perioada ce urma, fiind obligat să renunţe la turma sa şi să stea ascuns.’ (Bower, „Istorie a Papilor,” Liberius, par.24,25.)

Astfel, Constantius a reuşit mult mai pe deplin decât tatăl său să stabilească ‚unitatea credinţei.’ Credinţa era cea originală Ariană. **Iar Arianismul era acum pe de deplin tradiţional, iar dacă este folosit sensul potrivit, tot atât de Catolic ca şi cel Atanasian.**” (pag.381,382)

Această perioadă a istoriei este cu desăvârşire ignorată de majoritatea catolicilor. Puţini sunt gata să admită că doctrina Ariană a fost considerată tradiţională în vreo perioadă din istoria Bisericii Catolice.

Doctrina Trinităţii restabilită

Oricum, acesta nu a fost sfârşitul controversei. După cum vom vedea, doctrina Atanasiană a fost din nou stabilită în Biserica Catolică.

„În 375 a murit Valentinian, şi a fost succedat de cei doi fii ai săi, Graţian, în vârstă de şaisprezece ani, şi Valentinian II, în vârstă de patru ani.

Graţian nu era altceva decât unealta episcopilor. Ambrose era pe vremea aceea episcop de Milano, iar ambiţia episcopală nu a fost niciodată mai arogant susţinută decât în cazul acelui prelat impertinent. Curând mintea episcopului şi-a impus autoritatea asupra băiatului împăratului, iar Ambrose ‚îl mânuia după propria-i voinţă pe firavul şi şovăielnicul Graţian.’ (Milman, „Istorie a Creştinismului,” cartea iii, cap.viii, par.28.) Dar dincolo de toate lucrurile pe care le-a făcut Graţian, ceea ce a contribuit cel mai mult la mărirea Bisericii Catolice, a fost de a-l alege pe Teodosius ca împărat asociat. Valens a fost ucis într-o luptă cu goţii în 378 d.Hr. Era necesară o mână mai puternică decât cea a unui băiat de nouăsprezece ani pentru frâele guvernării din est.

În organizarea Bisericii Catolice, locul lui Teodosius este imediat după cel al lui Constantin. Pe la debutul anului 380, el a fost botezat de episcopul catolic din Tesalonic, şi imediat după aceea a emis următorul edict:

‚Este plăcerea noastră ca naţiunile care sunt conduse prin îndurarea şi mijlocirea noastră să adere cu fermitate la religia care a fost predată de Sfântul Petru Romanilor, a cărei tradiţie a fost conservată cu credincioşie şi care este acum mărturisită de pontiful Damasus şi de Petru, episcop de Alexandria, un om de o sfinţenie apostolică. Potrivit ordinii apostolilor şi doctrinei evangheliei, să credem în absoluta divinitate a Tatălui, Fiului şi Duhului Sfânt: sub o egală măreţie, **şi o pioasă Trinitate. (după cunoştinţele mele, aceasta este prima menţionare a cuvântului *Trinitate* în vreun crez sau edict.)** Împuternicim pe cei ce acceptă această doctrină să-şi asume titlul de Creştini Catolici; şi pentru că-i considerăm pe toţi ceilalţi ca fiind nebuni extravaganţi, îi stigmatizăm cu infamul nume de ‚eretici,’ şi declarăm ca locaşurile lor de rugăciune să nu mai murdărească respectabilul nume de biserici. Pe lângă

condamnarea dreptății divine, trebuie să se aştepte să sufere pedepsele severe pe care autoritatea noastră, călăuzită de înțelepciune cerească, va găsi cu cale să le aplice.'

Această lege a fost emisă în numele a trei împărați: Grațian, Valentinian II şi Teodosius. **‚Astfel, religia întregii lumi romane a fost decretată de doi băieți debili şi un necivilizat soldat spaniol.'** (Milman, „Istorie a Creştinismului," cartea iii, cap.ix, par.1.)

În Constantinopol catolicii era atât de puțini, încât la înscăunarea lui Teodosius ei nu aveau un loc de întâlnire stabil, şi nici nu aveau un pastor." (pag.387,388)

Conciliul de la Constantinopol

„La începutul anului 381, Teodosius a emis un decret, excluzând din toate bisericile de pe teritoriul său pe toți episcopii şi alți eclesiastici care au refuzat să subscrie crezului de la Nice. Printr-un ofițer împuternicit cu forță militară, edictul a fost adus la îndeplinire în toate provinciile estului. Stabilind astfel religia sa de-a lungul întregului imperiu, următorul lucru de făcut era acela de a convoca un conciliu general pentru a sprijini acțiunea sa, a aplana disputele care au zdruncinat chiar partida Catolică, şi să stabilească din nou credința Bisericii Catolice. În fine, a fost convocat un conciliu general la Constantinopol în acelaşi an, 381 d.Hr.

Conciliul s-a reunit în luna Mai, şi a fost format dintr-o sută optzeci şi şase de episcopi – o sută cincizeci Catolici, şi treizeci şi şase Macedoneni." (pag.391,392)

„... o sută cincizeci de episcopi au alcătuit următorul crez:

‚Noi credem în unul Dumnezeu, Tatăl Atotputernic, Creator al cerului şi al pământului, al tuturor lucrurilor văzute şi nevăzute. **Şi într-un Domn Isus Hristos, singurul Fiu născut al lui Dumnezeu, născut din Tatăl înaintea tuturor timpurilor** (veacurilor) (observați că încă credeau că Fiul lui Dumnezeu a fost născut din Tatăl înaintea tuturor veacurilor!)**,** Lumină din Lumină,

chiar Dumnezeu din însuşi Dumnezeu, născut, nu creat, din aceeaşi substanță cu Tatăl, prin care au fost făcute toate lucrurile; pentru noi oamenii şi pentru salvarea noastră a venit jos din cer, şi a fost întrupat de Spiritul Sfânt din Fecioara Maria, şi a fost făcut om; care a fost crucificat sub Pilat din Pont; a suferit moartea şi a fost îngropat, şi în a treia zi a înviat potrivit Scripturilor, şi S-a înălțat la cer, şi S-a aşezat la dreapta Tatălui; şi va reveni în slavă pentru a-i judeca atât pe cei vii, cât şi pe cei morți; a cărui împărăție nu va avea sfârşit. Şi noi credem în Duhul Sfânt, Domnul şi Dătătorul vieții, care vine de la Tatăl; care, împreună cu Tatăl şi cu Fiul, este venerat şi preamărit; care a vorbit prin profeți. Şi într-o Sfântă Catolică şi apostolică Biserică. Noi recunoaştem un singur botez pentru dezlegarea de păcate. Aşteptăm învierea morților, şi viața lumii care va veni. Amin.'" (pag.396)

Până la această dată miezul controversei era reprezentat de relația dintre Tatăl şi Fiul Său. Însă, o dată cu acest nou crez, a fost adăugată ideea Spiritului Sfânt ca a treia persoană. Astfel, doctrina actuală a Trinității a fost pentru prima dată prezentată într-un crez.

Cu toate că doctrina Trinității a fost votată de majoritatea, mulți nu au subscris învățăturilor Bisericii Catolice în această chestiune.

„Nimeni nu-i va învinovăți pe protestanți pentru că au respins cu oroare punctul papal de vedere al Trinității, atunci când istoria arată că vederile lor au fost suficient de puternice pentru a-i determina pe doi papi să semneze decrete contrare politicii papalității în legătură cu Nicaea." (Benjamin G. Wilkinson, „Adevărul Triumfător" pag.93)

„Cei care au respins cu oroare speculațiile extreme şi concluziile aşa-numitului Trinitarianism, au crezut Deuteronomul 29:29: ‚Lucrurile ascunse aparțin Domnului Dumnezeului tău; dar acele lucruri care sunt descoperite ne aparțin nouă şi copiilor noştri pentru totdeauna.'" (Idem, pag.93,94)

Valdenzii, cei care au păstrat evanghelia curată de-a lungul evului mediu întunecat, nu au crezut în doctrina Trinității.

„Nu este de mirare că celții, goții, valdenzii, bisericile armene şi marea biserică din est, ca şi alte congregații, au fost profund diferiți de papalitate în concepțiile sale metafizice ale Trinității, şi consecvenți importanței celor Zece Porunci.” (Idem, pag.94)

„Evident că Claude, în timp ce susținea că Hristos a fost de natură divină, nu a acceptat speculațiile extreme referitoare la Dumnezeire votate de primul Conciliu de la Nicaea. Acest lucru este adevărat cu privire la majoritatea congregațiilor evangheliste care au diferit de Biserica Romei.” (Idem, pag.222)

Cei care au respins doctrina Trinității, au făcut astfel pentru că aceasta a afectat multe alte doctrine.

„Oricum, ea (doctrina Trinității) a avut un atât de profund efect asupra altor doctrine referitoare la planul de mântuire şi asupra actelor de închinare exterioare, încât a fost creată o prăpastie între papalitate şi instituțiile bisericii pe care Patrick le-a fondat în Irlanda.” (Idem, pag.92)

Doctrina Centrală a Credinței Catolice

„Întrebarea fierbinte a veacurilor care au urmat Conciliului de la Nicaea a fost cum să se formuleze legăturile celor Trei Persoane ale Dumnezeirii: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. **Conciliul a decis, iar papalitatea şi-a însuşit decizia ca aparținându-i.**” (Idem, pag.91)

Până în ziua de astăzi, papalitatea admite că doctrina Trinității a fost formulată de ea.

„Taina Trinității constituie doctrina centrală a Credinței Catolice. Pe ea se bazează toate celelalte învățături ale Bisericii. ...

Biserica a studiat această taină cu o mare grijă şi, după patru secole de clarificări, a decis să formuleze astfel doctrina: în unitatea Dumnezeirii sunt trei Persoane, - Tatăl, Fiul şi Spiritul Sfânt. ...” (Manual pentru Catolicii de Azi, pag.11)

„Oponenții noştri (Protestanții) pretind uneori că nici un crez nu ar trebui privit ca dogmă dacă nu este explicit declarat în

Scriptură (ignorând că numai prin autoritatea Bisericii recunoaştem ca adevărate anumite Evanghelii, şi pe altele nu). **Însă bisericile Protestante au acceptat ele însele dogma Trinității pentru care nu există o asemenea împuternicire limpede în Evanghelii. ...**” (Revista „Viața”, 30 octombrie 1950)

Biserica Catolică nu şi-a însuşit doctrina Trinității din Biblie, ci mai degrabă a adoptat-o din religiile păgâne.

„Trinitatea Platonică, ea însăşi o rearanjare a vechilor trinități ale popoarelor străvechi, pare a fi trinitatea filozofică rațională a atributelor care au dat naştere celor trei întruchipări sau persoane divine învățate de Bisericile creştine. ... Această concepție a filozofului grec (Platon, sec. al iv-lea î.Hr.) despre trinitatea divină ... poate fi găsită în toate religiile străvechi (păgâne).” (Paris, 1865-1870, „Noul Dicționar Universal”, editat de M. Lachâtre, vol.2, pag.1467)

Mărturii ale scriitorilor timpurii ai bisericii

Iustinian Martirul, citând din Proverbe 8, se referă la Hristos în următoarea declarație:

„Domnul m-a creat la începutul căilor Sale pentru lucrările Sale. ... El m-a zămislit înaintea dealurilor.” El adaugă: „Înțelegeți, ascultătorii mei, dacă sunteți atenți, că **Scriptura a declarat că acest Vlăstar a fost născut din Tatăl înainte de a fi create toate lucrurile;** şi că ceea ce este născut este numeric distinct de ceea naşte, toți vor admite.” (Iustinian Martirul, „Dialog cu Trifo”, cap.CXXIX)

Ireneu din Lyon a scris:

„Căci Biserica, cu toate că este împrăştiată de-a lungul întregii lumi chiar până la sfârşitul pământului, a primit de la apostoli şi de la ucenicii lor credința **într-un Dumnezeu, Tatăl Atotputernic,** creatorul cerului şi al pământului şi al mării şi a tot ceea ce este în ele; şi în unul Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu.” („Împotriva Ereziilor,” 1:10:1, 189 d.Hr.)

Tertulian a scris:

„Cu adevărat noi credem că nu există decât un singur Dumnezeu, dar credem că sub această dispensațiune, sau, cum spunem noi, oikonomia, **există de asemenea un Fiu al acestui un singur Dumnezeu,** Cuvântul său, care s-a tras din el şi prin care au fost făcute toate lucrurile şi fără de care nu a fost nimic făcut." („Împotriva lui Praxeas" 2, 216 d.Hr.)

Origene a scris:

„Punctele specifice care au fost transmise în mod clar prin predicarea apostolică, sunt acestea: În primul rând, există un Dumnezeu care a creat şi aranjat toate lucrurile, şi care, atunci când nu exista nimic, a chemat toate lucrurile la existență, şi că în ultima perioadă acest Dumnezeu, aşa cum a promis înainte prin profeți, l-a trimis pe Isus Hristos. În al doilea rând, că **Isus Hristos** însuşi, care a venit, **a fost născut din Tatăl înaintea tuturor creaturilor**; şi după aceea, a slujit la Tatăl în crearea tuturor lucrurilor, căci prin el au fost făcute toate lucrurile." („Doctrinele Fundamentale" 1:0:4, 225, d.Hr.)

Novațian a scris:

„**Dumnezeu Tatăl,** fondatorul şi creatorul tuturor lucrurilor, **care singur nu are nici un început**, care este invizibil, de nemăsurat, nemuritor, şi veşnic, este un singur Dumnezeu. Nici măreția, nici splendoarea sa, nici puterea sa nu pot fi cu putință de – n-aş spune depăşit, căci nici nu pot fi măcar cu putință de egalat. **De la el ... Cuvântul a fost născut, Fiul său ....** Iar cel de-al doilea, de vreme ce a fost născut din Tatăl, este întotdeauna în Tatăl. Şi cu adevărat spun întotdeauna .... Despre cel care a existat înaintea tuturor veacurilor trebuie să se spună că a fost împreună cu Tatăl întotdeauna, căci despre cel care există dinaintea tuturor veacurilor nu se poate vorbi în legătură cu timpul .... Cu siguranță, el (Fiul) este Dumnezeu, trăgându-se din Dumnezeu, cauzând, ca Fiu, a doua persoană după Tatăl, dar fără să-i răpească Tatălui faptul că Dumnezeu este unul." („Tratat despre Trinitate" 31, 235 d.Hr.)

Epifanius din Salamis a scris:

„**Noi credem într-un Dumnezeu, Tatăl atotputernic,** creatorul tuturor lucrurilor, atât văzute, cât şi nevăzute; **şi**

într-un Domn Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, născut din Dumnezeu Tatăl, numai născut, ceea ce înseamnă din substanța Tatălui; Dumnezeu din Dumnezeu, lumină din lumină, chiar Dumnezeu din însuşi Dumnezeu; născut, nu creat;..." („Omul bine ancorat" 120, 235 d.Hr.)

Sfântul Patrick a scris:

„**Nu există un alt Dumnezeu,** şi nici nu a existat înainte, şi nici nu va exista în viitor, **cu excepția lui Dumnezeu Tatăl nenăscut, fără început,** în care îşi au originea toate cele ce au început, care susține toate lucrurile, aşa cum spunem, şi Fiul său Isus Hristos, ..." („Mărturisire a Sfântului Patrick" 4, 452 d.Hr.)

Mărturia scriitorilor timpurii ai bisericii clarifică faptul că, conceptul Trinității era străin creştinătății până când a fost adoptat la Conciliul de la Nicaea. De la acea dată doctrina a suferit anumite transformări până ce azi stă ca doctrină centrală a credinței Catolice. Protestanții pretind că sunt liberi de tradiția Catolică, dar multe biserici Protestante se agață de doctrina Trinității, şi de alte învățături Catolice, cu toate că nu dețin dovezi biblice clare pentru a o sprijini.

Mulți ar dori să credeți că doctrina Trinității a constituit întotdeauna o parte a învățăturii creştine. Oricum însă, este clar că această învățătură a fost adoptată de Biserica Catolică mult după moartea lui Hristos şi a apostolilor Săi. Este de asemenea evident că primii creştinii nu au îmbrățişat această doctrină.

De la începutul timpului, până în timpul lui Hristos şi după aceea, poporul lui Dumnezeu a crezut că Hristos a fost născut înaintea tuturor veacurilor şi că Dumnezeu, Tatăl Său, L-a dat pentru noi. *„Căci atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât a dat pe singurul Său Fiu născut, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veşnică."* (Ioan 3:16) Aceasta a fost crezul apostolilor, aceasta este credința poporului lui Dumnezeu până în secolul patru, aceasta este credința poporului lui Dumnezeu păstrată în pustie de-a lungul evului mediu, şi aceasta este credința căreia îi va rămâne fidelă adevărata biserică a lui Dumnezeu până la revenirea lui Hristos.

„Ca erori fundamentale, trebuie să adăugăm sabatului contrafăcut şi altele pe care protestanții le-au adus de la Biserica Catolică, erori precum botezul prin stropire, **trinitatea**, starea de conştiență a morților şi viața veşnică în suferință. **Mulțimea care a îmbrățişat aceste erori, fără îndoială că a făcut-o din ignoranță; dar ar trebui ca biserica lui Hristos să poarte cu sine aceste erori până când scenele judecății vor izbucni de-asupra lumii? Noi credem că nu.**" (James White, 12 septembrie 1854, *R&H*, vol.6, no.5, pag.36, par.8)

Să abandonăm eroarea fundamentală a Trinității, a cărei origine nu poate fi găsită mai devreme de secolul patru, decât în religiile păgâne. Mă rog ca să rămâneți de partea celor puțini, celor credincioşi, care resping această doctrină nescripturistică; nu pentru că doresc să fiu în contradicție cu Biserica Catolică, ci pentru că această doctrină atrage după sine consecințe negative asupra ispăşirii şi asupra multor altor aspecte ale credinței noastre creştine.

„Poporul Meu a comis două rele: M-au uitat pe Mine, izvorul apelor vii, şi şi-au săpat puțuri, puțuri sparte, care nu țin apă."
(Ieremia 2:13)